

Отже, курдське питання в Туреччині – це гострий міжетнічний конфлікт, проблемою вирішення якого займається багато міжнародних організацій. Прикрим аспектом тут є те, що в плані бюрократичному, то виникають санкції, виступи, конференції присвячені вирішенню конфлікту, але на практиці курдське питання постійно відкладається або ігнорується через економічну, політичну, тощо невивідність. На прикладі даної країни можна побачити, як ігнорування міжетнічних конфліктів може призводити до патової ситуації, в якій вирішення конфлікту призведе до втрати позицій тої чи іншої сторони.

Також, зауважимо, що утиски, на практиці, бездержавних етносів – звична практика для держави, в склад якої входить даний етнос. Права та свободи цих меншин теоретично враховуються світовою спільнотою, але, в умові, що це не буде заважати економічному розвитку, тощо, певним країнам, які пов'язані із конкретним бездержавним етносом і т. д.

Прописані права не завжди можуть бути зваженими на практиці, тому, ми переконані, що світовій спільноті варто звернути увагу на даний аспект, який при відсутності його регулювання (наприклад, як в курдів), може призвести не лише до сепаратистської війни, але і до повномасштабної громадянської війни і закінчиться це великою кількістю жертв не лише військових, але і мирного населення.

Список використаних джерел

1. Quinn D. Self-determination Movements and Their Outcomes. *Peace and Conflict*. Boulder, CO: Paradigm Publishers, 2008. P. 33-38.
2. Панібудьласка В. Етнополітичний сепаратизм – поняття, зміст, форми і природа. *Наукові записки інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. К., 2009. Вип. 44: Курасівські читання-2009. 448 с.
3. Сміт Е.Д. Нації та націоналізм у глобальну епоху: пер. з англ. М. Климчука і Т. Цимбала. К.: Ніка-Центр, 2006. 320 с.
4. Старосольський В. Й. Теорія нації. Нью-Йорк; Київ, 1998. С. 126-144.
5. Энциклопедия кругосвет. Турция. Конституция Турецкой Республики. URL: <https://www.krugosvet.ru/node/42730?page=0,0>.

Natalia Fihun

studentka V roku, Wydział Prawa,

Narodowy Uniwersytet Ekonomiczny w Tarnopolu

Promotor: Tatiana Podkovenko,

doctor, Katedra Teorii i Historii Państwa i Prawa,

Narodowy Uniwersytet Ekonomiczny w Tarnopolu

INSTYTUCJA MEDIACJI: ZAGRANICZNE DOŚWIADCZENIA I UKRAIŃSKIE PERSPEKTYWY

We współczesnym procesie demokratyzacji stosunków społecznych wyraźnie wyodrębnia się priorytet zasad humanizmu, sprawiedliwości, dobra i moralności, wymagających poszukiwania jakościowo innych podejść do rozwiązywania konfliktów, skuteczniejszych sposobów osiągnięcia porozumienia między stronami konfliktu. Tylko takie społeczeństwo może uważać się za demokratyczne, gdy w każdej zwykłej osobie widzi wyjątkową osobę, dąży do zharmonizowania

stosunków społecznych. Właśnie taki akcent został wprowadzony w ustawodawstwie krajowym, w szczególności Konstytucja Ukrainy przewiduje, że osoba, jej prawa i wolności są uznawane za najwyższą wartość społeczną [1]. Jednocześnie realia współczesnego życia pokazują, że ukraińskie społeczeństwo jest pełne różnorodnych konfliktów na różnych poziomach, co wymaga znalezienia skutecznych sposobów ich rozwiązania i zapobiegania, unikanie ostrej konfrontacji między stronami.

Coraz więcej uwagi naukowców i praktyków skupia się na technologiach alternatywnego rozwiązywania sporów i celowości wdrażania mediacji na Ukrainie. Mediacja to jest cywilizowany proces rozwiązania problemów między stronami na podstawie negocjacji z uczestnictwem neutralnego pośrednika (mediatora) [4].

W ciągu ostatnich dziesięcioleć mediacja pomyślnie rozwija się w wielu krajach. W Austrii, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Norwegii, Finlandii, Francji, Polsce i innych europejskich krajach uchwalono specjalne ustawy, które bronią prawo mediatora do nierozgłaszania informacji, otrzymanej od stron w trakcie mediacji. W niektórych krajach są przyjęte specjalne prawne normy, odpowiednio do których do uczestnictwa w sądowym procesie strony muszą spróbować rozstrzygnąć swój spór drogą mediacji. Rozprzestrzenia się praktyka mediacji w krajach Wschodniej Europy i byłych republikach Związku Radzieckiego.

W Czechach państwowa organizacja - Służba aprobacji i mediacji - podlega Ministerstwu Sprawiedliwości. Ta służba ma swoją własną branżę, więc jej usługi są dostępne we wszystkich regionach kraju. Mediacją mogą zajmować się te, kto mają specjalne szkolenie z zakresu prawa lub nauk społecznych i przeszli specjalne szkolenie.

We Francji usługi mediacyjne nadają społeczne organizacje, a mediatorzy powinni być akredytowani przez prokuratora, potem mogą podpisać kontrakt z Ministerstwem Sprawiedliwości Francji co do nadania usług mediacji. Oni są bezpłatni dla uczestników procesu i opłacają się z budżetu państwa [5].

W Austrii usługi mediacji nadają departament Ministerstwa sprawiedliwości i Asocjacja probacji i socjalnej pracy. Asocjacja jest niezależną prywatną organizacją, która subsydiuje się Ministerstwem sprawiedliwości, ma własny system kierowania i kontroli jakości nadania usług. W Austrii mediatorzy muszą mieć fachową kwalifikację w branży prawa, socjalnej pracy albo psychologii oraz przejść obowiązkowe szkolenie z prowadzenia programów mediacyjnych.

We Włoszech procedura mediacji jest w następujący sposób: po przekazaniu do kompetentnej organizacji wniosku o przeprowadzenie mediacji, preznacza się mediatora i wyznacza się datę pierwszego spotkania między stronami (nie później, aniżeli przez 15 dni z momentu podania wniosku). Skarżący zawiadamia drugą stronę o wniosku i o dacie przeprowadzenia spotkania. Mediator szuka drogi pokojowego rozwiązania sporu. Jeśli udało się porozumieć się, mediator składa protokół, który podpisują strony i sam mediator. Jeśli strony nie mogą porozumieć się, mediator ma prawo sformułować propozycję z uregulowania sporu. W protokole, co zawiera opis istotne propozycje, konstatuje się wymigiwanie jednej ze stron od uczestnictwa w mediacji. Fakt nieudziału jednego ze stron w mediacji bez istotnych podstaw może być przyjęty pod uwagę sędzią i potraktowany im jak dowód w przyszłych postępowaniach sądowych [3].

Ustawa ustala maksymalny termin w cztery miesiące dla przeprowadzenia mediacji w sprawach cywilnych. Po upływie tego terminu rozprawa może zostać

rozpoczęta lub przedłużona. Ustawodawstwo innych krajów, w szczególności Austrii nie ustala terminów przeprowadzenia takiej procedury, jednak strony w umowie same mogą ich wyznaczyć.

Procedura mediacji przy współudziale neutralnego pośrednika jest bardzo popularna w Wielkiej Brytanii, nawet istnieje specjalna służba – gorąca linia, gdzie można zatelefonować z dowolnego końca kraju, scharakteryzować konflikt, swoje preferencje co do mediatora, i będzie zaproponowana lista mediatorów. W planie obowiązkowości procedury Wielka Brytania poszła na kompromisowy wariant: jeśli jakaś ze stron wypiera się zaproponowanej przez sąd, musi ponieść wszelkie koszty, nawet jeśli wygrała sprawę. Ministerstwo sprawiedliwości odpowiada za mediację cywilną i rodzinną.

Mediacja jako nowy i niewłaściwy dla Ukrainy instytut prawny rozwinęła się w naszym społeczeństwie i tylko przebywa na etapie formacji.

Dokonano odpowiednich zmian w kodeksach proceduralnych Ukrainy. Tak więc w postępowaniach gospodarczych, cywilnych i administracyjnych zaprowadzono uregulowanie sporów przy współudziale sędziego, co przeprowadza się za zgodą stron do początku rozpoznania sprawy w istocie. O przeprowadzeniu procedury rozstrzygania sporów przy udziale sędziego, sąd podejmuje decyzję, która jednocześnie zawiesza postępowanie. W przypadku nieosiągnięcia stronami pokojowego uregulowania sporu ponowne przeprowadzenie sporu z udziałem sędziego jest niedozwolone.

Rozstrzygnięcie sporu z udziałem sędziego jest proponowane w formie wspólnych i / lub zamkniętych posiedzeń. Strony mają prawo uczestniczyć w takich spotkaniach w trybie wideokonferencji, zgodnie z procedurą ustanowioną przez to prawo proceduralne.

Wspólne spotkania odbywają się przy udziale wszystkich stron, ich przedstawicieli i sędziego. W trakcie wspólnych posiedzeń, w szczególności sędzia, zaprasza strony do przedkładania propozycji dotyczących sposobów pokojowego rozstrzygnięcia sporu i innych działań zmierzających do pokojowego rozstrzygnięcia sporu przez strony. Sędziowie mają prawo zaproponować stronom możliwy sposób pokojowego rozstrzygnięcia sporu.

W sesjach zamkniętych sędzia ma prawo zwrócić uwagę stron na praktykę sądową w podobnych sporach, aby zaoferować stronie możliwe sposoby pokojowego rozstrzygnięcia sporu.

Ważnie, że podczas uregulowania sporu sędzia nie ma prawa nadawać stronom porady prawne i rekomendacje, a także spełniać ocenę dowodów w sprawie. Informacja, otrzymana którąś ze stron i sędzią podczas rozstrzygania sporu, jest konfidencyjna, protokół narady nie prowadzi się, nie spełnia się fiksowanie technicznymi środkami. Również podczas rozstrzygania sporu z udziałem sędziego zabronione jest korzystanie z przenośnego sprzętu audio, do wykonywania zdjęć i filmów, nagrań wideo, nagrań dźwiękowych [2].

W konsekwencji, w tych zmianach kodeksów proceduralnych ustalane są podstawowe zasady mediacji: dobrowolne uczestnictwo, wolność wycofania się z mediacji dla wszystkich uczestników; poufność spotkania i ograniczenie dostępu do informacji; neutralność, bezstronność i niezależność mediatora.

Jednak w tych normach brakuje pełnego rozwoju alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów. Uważam, że w celu wdrożenia instytucji mediacji w system

prawny Ukrainy i jej prawidłowego funkcjonowania konieczne jest przyjęcie specjalnej ustawy o mediacji.

Więc, można sprognozować, że w najbliższej przyszłości w ukraińskim ustawodawstwie na podstawie europejskiego doświadczenia przeprowadzenia mediacji będzie zaprowadzono to rzeczywiście progresywne podejście do rozwiązania prawnych konfliktów, co stanie się konkretnym mechanizmem zabezpieczenia prawa stron na zgodę i sprzyja kształtowaniu pozytywnego imidżu kraju wśród światowej społeczności, ponieważ, zachęta ludzi do szacunku jeden do jednego i do rozwiązania konfliktów w razie ich powstania na wznowianych zasadach i za pomocą procedur mediacji – to dwie najważniejsze drogi rozbudowy sprawiedliwego społeczeństwa.

Literatura

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Закон №254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Волковицька Н. Медіація: альтернативний чи ефективний спосіб вирішення спорів? Юридична газета. 2018. URL: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/mediaciya-alternativniy-chi-efektivniy-sposib-virishennya-sporiv.html>.
3. Гайденок Н. И. Обязательная медиация: опыт Италии. Третейский суд. 2011. №1. С. 156-165.
4. Кузьмина М. Н. Медиация как альтернативная форма разрешения правовых конфликтов. Развитие альтернативных форм разрешения правовых конфликтов в России: практика, проблемы, перспективы : тезисы участников Всеросс. конф. 19–21 октяб. 1999 года. URL: www.lawclinic.ru/library.
5. Шинкар Т. І. Зарубіжний досвід правового забезпечення медіації та можливість його використання в Україні. Наше право. 2016. №2. С. 54-58.

Klaudia Bielska

*studentka 4 roku prawa, Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie*

ADWOKATURA KOŚCIELNA PO MITIS IUDEX DOMINUS IESUS

Jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do ochrony swoich uprawnień. Na płaszczyźnie procesowej przejawia się ono w prawie do sądu i obrony sądowej – w tym do obrony z pomocą kompetentnych podmiotów. W prawie kanonicznym nie funkcjonuje legalna definicja adwokata kościelnego. Określenie tego urzędu można rozumieć jako człowieka sprawiedliwego, biegłego w prawie, poproszonego przez osobę prowadzącą spór, aby ustnie lub pisemnie przedstawić sędziemu jego sprawę, gotową popierać ją dowodami i umiejętnie jej bronić, będąc do tego upoważnionym przez odpowiednią władzę zwierzchnią. Jest to także ten, który w imieniu innej osoby i w jej obecności wnosi prośbę, prowadzi obronę i asystuje tej osobie w sądzie przez swój autorytet, radę i działanie [9, s. 103-104].

Obok pojęcia *advocatus* w Kodeksie Prawa Kanonicznego funkcjonują także inne: *defensor* – tożsame z określeniem adwokat, z tym że używane głównie w kontekście obrony strony, a nie jej zastępowania, *patronus* – rozumiany jako obrońca, który może pełnić zarówno funkcję adwokata, jak i pełnomocnika oraz